

ATLASBLOK 51-43

HANS HERMANS

Aanleiding

In 1998 is het Atlasproject Broedvogels van het SOVON van start gegaan. Een van de doelstellingen van dit project is om "nieuwe" vogelaars aan het inventariseren te krijgen. Dit met de hoop dat deze ook na afloop van het project doorgaan met inventarisaties in lopende SOVON-projecten.

Het bleek al gauw dat veel mensen er tegenop zagen een heel blok (5x5 km) alleen te doen. Daarom heeft de VWG de Kempen atlasblok 51-43 opengesteld voor eenieder die eraan mee wilde doen.

Uiteindelijk hebben 18 personen meegedaan: niet alleen leden van VWG de Kempen, maar ook leden van IVN-Veldhoven en medewerkers van Eindhoven Airport.

Het gebied

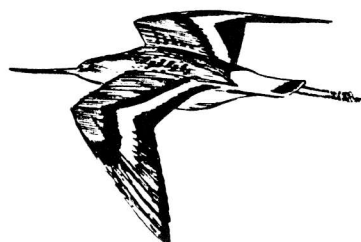
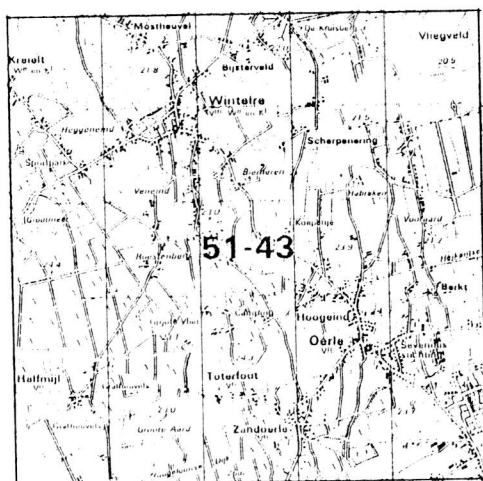
In het blok zijn verschillende landschapstypen te vinden: bebouwing, bos, het

vliegveld en grootschalig en kleinschalig agrarisch gebied.

Het grootste dorp in het atlasblok is Oerle. Daarnaast vinden we ook delen van de Heikant en 't Look, beiden wijken van Veldhoven. Ook de dorpen Zandoerle en Wintelre en verschillende kleinere gehuchten liggen in het onderzoeksgebied. Het bos bestaat uit: een deel van de Buikheide, de Zandoerlese bossen en nog kleinere bosjes o.a. bij het Papegaaien Opvang Centrum.

Het gebied is versnipperd door de vele wegen die er doorheen lopen. Voor broedvogels is het vliegveld het meest rustige gebied, waar bovendien voor broedvogels een vriendelijk beheer wordt gevoerd. Dit uit zich vooral in de relatief grote aantallen weidevogels die rond de startbanen broeden.

Voor water- en moerasvogels zijn de Vessemse Vennen het enige toevluchts-oord in het blok.

Werkwijze

Het vliegveldterrein is onderzocht door de vogelaars van de militaire basis aldaar. Het Buikheide-team deed het grootste deel (7 km-hokken). De rest is verdeeld in stukken van 1 tot 3 km-hokken. Alleen rond het vliegveld waren we genoodzaakt km-hokken in stukken te verdelen. Sommige deden hun onderzoek alleen, andere in groepjes.

Het Kilometerhok-onderzoek (2 x 1 uur) in de vastgelegde 8 hokken is vrij nauwgezet uitgevoerd.

De intensiteit waarin de km-hokken daarnaast onderzocht zijn, verschilt natuurlijk enorm. Op de Buikheide zijn tot en met juni 115 bezoeken (!) gebracht. De resultaten zullen daarnaast ook beïnvloed zijn door het verschil in ervaring tussen de verschillende vogelaars.

In juli is er een bijeenkomst geweest waarin alle medewerkers hun ervaringen

konden delen en werden de resultaten verzameld.

Vooraf is gekozen voor de uitgebreide variant van het onderzoek, dus met het turven en schatten van sommige zeldzame en schaarse soorten. Waarnemingen van deze soorten zijn zoveel mogelijk op soortkaarten aangegeven waarna een schatting van het aantal territoria is gemaakt.

Resultaten

Op de resultaten van het Kilometerhok-onderzoek ga ik niet in, daar dit vooral in vergelijking met andere atlasblokken iets zegt over de mate van voorkomen van een soort.

In de onderstaande tabel staan de resultaten voor de aangetroffen schaarse en zeldzame soorten.

	aantal territora	schatting	broed- zekerheid
Fuut	2	A	2
Geoorde Fuut		A	1
Nijlgans	1	A	3
Krakeend		A	1
Slobeend		A	2
Tafeleend		A	2
Kuifeend		A	2
Wespendief	1	A	1
Bruine Kiekendief	1	A	1
Havik	2-3	A	3
Sperwer	3-4	A	3
Buizerd	8-9	B	3
Torenvalk	6-8	B	3
Boomvalk	1	A	3
Patrijs	15-18	C	2
Kwartel	10-12	C	2
Waterral	1	A	1
Grutto	4-7	B	3

Sommige soorten in de tabel broeden hoogstwaarschijnlijk niet in het gebied, maar zijn toch opgenomen omdat zij vallen onder code 1: "soort waargenomen in broedseizoen in broedbiotoop; eenmalige waarneming zingend of baltende vogel in broedseizoen". of onder code 2: o.a.

	aantal territora	schatting	broed- zekerheid
Wulp	6-10	B	3
Zomertortel	14	C	1
GroeneSpecht	7	B	3
ZwarteSpecht	5	B	3
Kleine Bonte Specht	1	A	2
Boomleeuwerik	6	B	2
Nachtegaal	1	A	1
Blauwborst	1	A	1
Gekraagde Roodstaart	16	C	2
Roodborsttapuit	8-10	B	3
Fluiter	1	A	1
Vuurgoudhaantje	2	A	1
Bonte Vliegenvanger	1	A	1
Wielewaal	1	A	1
Barmsijs	1	A	1
Geelgors	20	C	2
Rode Patrijs	1	* A	1

"waarneming paar in geschikt broedbiotoop in het broedseizoen"

Voor schattingen worden de volgende aantalsklassen aangehouden:

A: 1-3 territoria

B: 4-10 territoria

C: 11-25 territoria

N.B. in komende 2 jaren kunnen nog aanvullingen, zoals een hogere broedcode doorgegeven worden.

Bespreking

Opvallend is niet alleen het vaak voorkomen van klasse A, maar dat dit vaak ook maar 1 terr./paar betreft. Ook van sommige algemenere soorten is maar 1 territorium gevonden: Braamsluiper, Bosrietzanger en Spotvogel. Net als ieder jaar was ook de Kerkuil weer in aanwezig in de kerk van Oerle, dit keer met 3 jongen. Van de Huiszwaluw werden 6 nesten geteld bij de Boerenbond.

Afwezig blijken soorten als Gierzwaluw en Wintertaling. Verder viel op dat buiten de Buikheide geen Geelgors aangetroffen is.

Tenslotte

Komende 2 jaren moet er nog eens speciaal op de niet aanwezige maar toch verwachte vogelsoorten gelet worden. Ook sommige broedcodes kunnen zeker nog hoger.

Natuurlijk zijn in dit onderzoek vogels/territoria gemist. Maar voor de schattingen die hier gevraagd werden, maakt een of enkele meer meestal niets uit, zodat er toch een goed beeld van de aanwezige vogelsoorten en hun aantallen ontstaat.

Hopelijk is het voor een aantal vogelaars een stimulans geweest om ook in de volgende jaren aan inventarisaties mee te doen. Atlasblok 51-44 (Veldhoven-Eindhoven) is in 1999 aan de beurt. Wie wil er mee speuren naar Kuifleeuwerik, Sperwer, Patrijs ...?

